

Dispensationsansøgning til sælsafari i Rødsand Vildtreservat

Notat fra DCE - Nationalt Center for Miljø og Energi

Dato: 23. april 2018

Jonas Teilmann

Institut for Bioscience

Rekvirent:
Miljøstyrelsen
Antal sider: 5

Faglig kommentering:
Anders Galatius
Kvalitetssikring, centret:
Jesper R. Fredshavn

AARHUS
UNIVERSITET

DCE - NATIONALT CENTER FOR MILJØ OG ENERGI

Tel.: +45 8715 0000
E-mail: dce@au.dk
<http://dce.au.dk>

Indhold

Introduktion og formål	3
Vurdering	3
Konklusion	4
Referencer	5

Introduktion og formål

Naturstyrelsen har modtaget en dispensationsansøgning til sælsafari i Rødsand Vildtreservat. Rødsand Vildtreservat er i 2017 opdateret i forhold til beskyttelsen imod forstyrrelse af gråsæl som yngler og raster på Rødsand. Dette notat omfatter en kortfattet vurdering af konsekvenser ved en evt. dispensation som beskrevet i ansøgningen. Da Naturstyrelsen ikke umiddelbart kan gøre forskel på forskellige udbydere vil dette notat også vurdere kumulative effekter ved evt. yderligere tilladelser til 1-5 andre udbydere. Det vil blive vurderet om evt. forstyrrelseseffekter kan afhjælpes ved en delvis imødekommelse af ansøgningen gennem afgrænsning af tilladelsen i forhold til eksempelvis afstand til øen, hyppighed, varighed.

Rødsand er Danmark vigtigste ynglelokalitet for gråsæl i februar/marts og den næstvigtigste liggeplads under fældning i maj-juni. Rødsand er samtidig den vigtigste liggeplads for spættet sæl hele året i den danske del af den population der kaldes "Vestlige Østersø" (Sveegaard m.fl. 2018). Kun et mindre antal unger af spættet sæl fødes i maj-juli på Rødsand da de foretrækker at yngle på det nærliggende lavvandede område inde i lagunen omkring Vitten/Skrollen, vest for Rødsand. Rødsand må således samlet set betragtes som en af de vigtigste sællokaliteter i Danmark.

Foreningen FAVN har i de seneste tre år foretaget sælsafari med stor succes fra Nysted og ud til sælkolonien på Rødsand. Den nye bekendtgørelse trådte i kraft i januar 2017, så det er uklart om de nye reservatgrænser blev overtrådt i 2017 for at muliggøre observationer af sælerne. I hvert fald "ansøges om dispensation for at Nysted Sælsafari kan komme tættere på Rødsand og sælerne - for dermed at muliggøre observationer." Der ansøges om at sejle ind til 750m (uklart hvorfor ansøgningen også taler om 700m?) fra sælerne, der ligger på land, med 3 knob hvorefter skibet ligger stille i en kortere periode og derefter forlader reservatet igen med 3 knob, hvilket i alt vil vare ca. 15 min. Der ansøges om op til 10 ture om ugen fordelt på 5 dage med max 2 ture pr. dag. Turene kan ligge både formiddag, eftermiddag og aften i juli og august.

Vurdering

Det fremgår af ansøgningen at der ydes et stort arbejde for at formidle sælernes biologi og adfærd til den brede befolkning. Dette vil skabe større opmærksomhed omkring de danske sæler og den natur de lever i, hvilket må betragtes som en fordel at styrke befolkningens viden om den danske natur.

Der ansøges om at sejle ind i reservatet mellem punkt 4 og 5 i en afstand af 700-750m fra sælerne. Af nedenstående figur fra bekendtgørelsen er der indtegnet en cirkel fra sælernes foretrukne liggeplads og ud til 700m. Her fremgår det at man uden at overtræde reservatbestemmelserne kan komme tættere end 700m hvis man kommer sydfra. Rødsands vestlige sandbanke har gennem mange år rykket sig mod nord, hvilket betyder at figur 1 muligvis ikke er opdateret. Det bør dog undersøges om det ikke er muligt at foretage observationer uden at overskride reservatgrænsen.

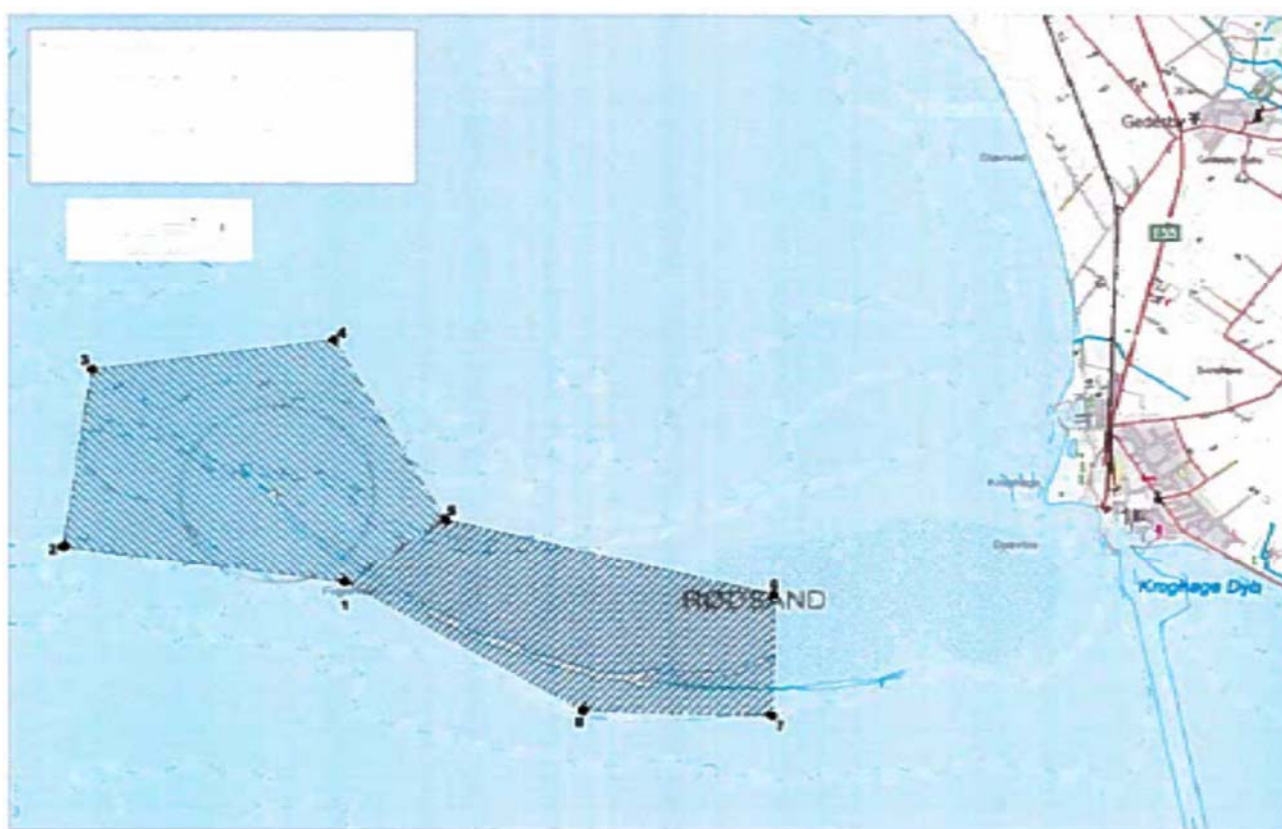
Det fremgår ikke af ansøgningen om sælerne i nogle tilfælde skræmmes i vandet ifm. sælsafari, men der argumenteres for at en sejlafstand på 300-500m er tilstrækkeligt ifølge ikke citerede videnskabelige artikler, desuden påpeges at der vil forekomme en habituering (tilvænnning) til den samme båd, der besøger området gentagne gange. Det eneste studie der har undersøgt sælernes reaktion på både i Danmark er Andersen m.fl. (2012). Her vises det at sælerne

reagerer ved at gå i vandet pga. både inden for en afstand af 510-830m ved Anholt sælreservat. Dette studie viser ikke nogen tegn på habituering, men det er meget muligt at dette vil ske hvis der er tale om den samme båd, der gentagne gange viser sig at være "ufarlig" for sælerne.

Konklusion

Ud fra den eksisterende viden om sælers reaktion på både er det muligt at sælerne ved Rødsand vil reagere ved at gå i vandet hvis der sejles ind i reservatet. Sælsafari-aktiviteten vil foregå i juli-august. Denne periode er ikke kritisk for gråsæler, men de spættede sæler yngler og skifter pels i disse måneder. Da yngleaktiviteten af ukendte årsager ser ud til at være begrænset på Rødsand, er det primært ikke-ynglende sæler og alle fældende sæler, der vil blive påvirket. Det er muligt at den samme båd vil kunne skabe habituering ift. sælerne således at flugtafstanden vil blive mindre med tiden. Dette er dog ikke påvist fra danske sællokaliteter og det må forventes at habitueringen vil være begrænset hvis der er tale om flere forskellige både. Evt. habituering vil nemmere forekomme hvis der anvendes en ensartet procedure mht. anvendt fartøj, hastighed, positioner og retning under sejladserne. Den kumulative effekt af flere både i området vil skabe større forstyrrelser.

Den mest oplagte løsning vil være at nærme sig reservatet sydfra uden at overtræde reservatbestemmelserne. Dette vil muligvis også skabe forstyrrelser af sælerne, men da sælerne foretrækker at ligge ved den dybe rende mod nord, er det muligt, at de vil blive mindre forstyrrede hvis den foretrukne flugtvej ikke blokeres af en båd der nærmer sig.

Figur 1. Kort fra "Bekendtgørelse om Rødsand Vildtreservat" over Rødsand med 700m buffer omkring sælernes liggeplads.

Referencer

Sveegaard, S., Galatius, A. og Teilmann, J. 2018. I: Hansen, J.W. (red.) 2018: Marine områder 2016. NOVANA. Aarhus Universitet, DCE - Nationalt Center for Miljø og Energi, 140 s. - Videnskabelig rapport fra DCE - Nationalt Center for Miljø og Energi nr. 253, <http://dce2.au.dk/pub/SR253.pdf>

Andersen,S.M., Teilmann,J., Dietz,R., Schmidt,N.M., and Miller,L.A. (2012) Behavioural responses of harbour seals to human-induced disturbances. Aquatic conservation: Marine and Freshwater Ecosystems 22: 113-121. <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/abs/10.1002/aqc.1244>